

Datum van inontvangstneming : 28/07/2015

Zaak C-313/15

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

25 juni 2015

Verwijzende rechter:

Tribunal de commerce de Paris (Frankrijk)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

19 juni 2015

Verzoekende partij:

Eco-Emballages SA

Verwerende partij:

Sphère France e.a.

TRIBUNAL DE COMMERCE DE PARIS

10e KAMER

I. Feiten en procedure

- 1 In januari 2013 heeft het bedrijf Eco-Emballages in het kader van verschillende gedingen, 19 bedrijven (hierna: „verweersters”) waarmee zij contractuele banden had, gedagvaard om bijdragen te betalen voor de sinds 1 januari 2007 door alle verweersters op de markt gebrachte rolkernen. Verweersters betwisten het bestaan van die schuld.
- 2 Eco-Emballages vordert uit dien hoofde in totaal meer dan 42 miljoen EUR inclusief belastingen.

- 3 De vordering van Eco-Emballages is gebaseerd op de definitie van „verpakking” in artikel R. 543-43 van de Code de l’environnement¹ (milieuwetboek), waarbij richtlijn 94/62/EG, zoals gewijzigd bij twee in 2004 en 2013 vastgestelde richtlijnen, in Frans recht is omgezet (zie hieronder).

II. Toepasselijke bepalingen

- 4 Richtlijn 94/62/EG van het Europees Parlement en de Raad van 20 december 1994 betreffende verpakking en verpakkingsafval, geeft in artikel 3 de volgende definitie van het begrip „verpakking”:

„[...] Verpakking omvat uitsluitend:

a) verkoop- of primaire verpakking, dat wil zeggen verpakking die zo is ontworpen dat zij voor de eindgebruiker of consument op het verkooppunt een verkoopenheid vormt;

b) verzamel- of secundaire verpakking, dat wil zeggen verpakking die zo is ontworpen dat zij op het verkooppunt een verzameling van een aantal verkoopenheden vormt, ongeacht of deze als dusdanig aan de eindgebruiker of consument wordt verkocht, dan wel alleen dient om de rekken op het verkooppunt bij te vullen; deze verpakking kan van het product worden verwijderd zonder dat dit de kenmerken ervan beïnvloedt;

c) verzend- of tertiaire verpakking, dat wil zeggen verpakking die zo is ontworpen dat het verladen en het vervoer van een aantal verkoopenheden of verzamelverpakkingen wordt vergemakkelijkt om fysieke schade door verlading of transport te voorkomen. Weg-, spoor-, scheeps- of vliegtuigcontainers worden niet als verzendverpakking beschouwd;”.

- 5 Artikel 3 van richtlijn 94/62 is gewijzigd bij richtlijn 2004/12/EG van het Europees Parlement en de Raad van 11 februari 2004 tot wijziging van richtlijn 94/62/EG betreffende verpakking en verpakkingsafval, waarvan artikel 1 luidt:

„Richtlijn 94/62/EG wordt als volgt gewijzigd:

1. Aan artikel 3, punt 1, worden de volgende alinea’s toegevoegd: „De definitie van „verpakking” is verder gebaseerd op de onderstaande criteria. De artikelen in bijlage I zijn voorbeelden ter illustratie van de toepassing van deze criteria:

i) Artikelen worden als verpakking beschouwd indien zij aan de bovenstaande definitie voldoen, ongeacht andere functies die de verpakking ook kan vervullen, tenzij het artikel integraal deel uitmaakt van een product en het nodig is om dat

¹ – De verwijzingsbeslissing preciseert de bewoordingen van dat artikel niet. Zij betreft tevens het besluit van 6 augustus 2013, waarbij richtlijn 2013/2/EU is omgezet.

product tijdens zijn levensduur te bevatten, te ondersteunen of te bewaren en alle elementen bedoeld zijn om samen gebruikt, verbruikt of verwijderd te worden.

ii) Artikelen die ontworpen en bedoeld zijn om op het verkooppunt te worden gevuld alsmede wegwerpartikelen die in gevulde toestand worden verkocht of die ontworpen en bedoeld zijn om op het verkooppunt te worden gevuld, worden als verpakking beschouwd, mits zij een verpakkingsfunctie hebben.

iii) De componenten van een verpakking en de bijbehorende in de verpakking verwerkte elementen worden beschouwd als deel van de verpakking waarin ze verwerkt zijn. De bijbehorende elementen die aan een product hangen of bevestigd zijn en die een verpakkingsfunctie hebben, worden als verpakking beschouwd, tenzij zij integraal deel uitmaken van dit product en alle elementen bedoeld zijn om samen verbruikt of verwijderd te worden.

De Commissie bestudeert indien passend, in overeenstemming met de procedure van artikel 21, de voorbeelden ter illustratie van de definitie van verpakking in bijlage I en herzielt deze waar nodig. De volgende artikelen worden prioritair behandeld: CD- en videodoosjes, bloempotten, buizen en rollen die met buigbaar materiaal omwikkeld zijn, papier waarop zelfklevende etiketten zitten, en inpakpapier.”

- 6 Bovendien is bijlage I bij richtlijn 94/62/EG gewijzigd bij 2013/2/EU van de Commissie van 7 februari 2013 tot wijziging van bijlage I bij richtlijn 94/62/EG van het Europees Parlement en de Raad van 20 december 1994 betreffende verpakking en verpakkingsafval. Die bijlage bepaalt:

„Bijlage I - Voorbeelden ter illustratie van de criteria met betrekking tot artikel 3, punt 1

Voorbeelden ter illustratie van criterium i)

- [...]

- Rollen, kokers en cilinders waarrond flexibel materiaal is gewikkeld (bijv. kunststoffolie, aluminium, papier), met uitzondering van rollen, kokers en cilinders die zijn bedoeld als onderdelen van productieapparaten en niet worden gebruikt om een product als verkoopheenheid te presenteren.”

III. Middelen en argumenten van partijen

A. Vorderingen en argumenten van Eco-Emballages

1) Vorderingen van Eco-Emballages

- 7 Eco-Emballages verzoekt het tribunal de commerce in wezen:

- vast te stellen dat rolkernen inderdaad verpakkingen zijn in de zin van de toepasselijke regeling (artikel R. 543-43 van het milieuwetboek, waarbij artikel 2 van besluit nr. 98-638 van 20 juli 1998 is gecodificeerd);
- vast te stellen dat de vorderingen van Eco-Emballages gegrond zijn, deze ontvankelijk verklaren en toe te wijzen;
- dienovereenkomstig verweersters te veroordelen om Eco-Emballages voorlopige bedragen te betalen, als vooruitbetaling op het totaalbedrag van haar schuldvordering zoals die door een deskundige zal worden vastgesteld;
- vast te stellen dat de handeling waarbij Eco-Emballages de procedure tegen verweersters heeft ingeleid dateert van vóór de vaststelling van richtlijn 2013/2/EU en van het besluit van 6 augustus 2013.

2) Argumenten van Eco-Emballages

- 8 Artikel 3 van de richtlijn van 1994 geeft de definitie van „verpakking”, welke oorspronkelijk gegeven definitie in de richtlijn van 2013 is „geïllustreerd” en aangevuld met de criteria die zijn ingevoerd bij de richtlijn van 2004, door aan te geven dat rolkernen verpakkingen zijn.
- 9 Sinds de richtlijn van 2013 is het voor de lidstaten niet langer mogelijk om, met een onjuiste uitlegging van de in de richtlijn van 1994 gegeven definitie of van de bij de richtlijn van 2004 ingevoerde criteria, ervan uit te gaan dat rolkernen geen verpakking zouden zijn.
- 10 Volgens Eco-Emballages zijn rolkernen verpakkingen in de zin van artikel R. 543-43 van het milieuwetboek en van artikel 3, punt 1, van richtlijn 94/62, zoals is „geïllustreerd” in de richtlijn van 2013, die is uitgevoerd bij het besluit van 6 augustus 2013.

B) Vorderingen en argumenten van verweersters

1) Vorderingen van verweersters

- 11 Verscheidene verweersters hebben het tribunal de commerce verzocht de behandeling van de zaak te schorsen in afwachting van een arrest van het Gerecht van de Europese Unie, in het kader van beroepen tot nietigverklaring van richtlijn 2013/2/EU (zaken T-223/13 en T-224/13) en van de tekst waarbij die richtlijn in Frans recht is omgezet, bij de Conseil d’État. Dat verzoek is afgewezen door het tribunal de commerce. Hoe dan ook heeft het Gerecht van de Europese Unie de beroepen bij beschikking van 7 juli 2014 niet-ontvankelijk verklaard.
- 12 Verweersters verzoeken het tribunal de commerce in wezen:

(i) vast te stellen dat rolkernen geen verpakkingen zijn in de zin van artikel R. 543-43 van het milieuwetboek;

(ii) subsidiair, hoe dan ook te oordelen, voor het geval rolkernen als verpakking worden aangemerkt, dat dit pas het geval kan zijn vanaf de omzetting van richtlijn 2013/2/EU van 7 februari 2013 in Frans recht, dat wil zeggen vanaf 28 augustus 2013.

- 13 Alle verweersters vorderen dat de schuldvordering van Eco-Emballages principieel ongegrond wordt verklaard en dat alle vorderingen van verzoekster derhalve worden afgewezen.

2) Argumenten van verweersters

- 14 Volgens de meerderheid van de verweersters is er over de uitlegging van artikel 3 van de richtlijn van 1994 nog geen prejudiciële vraag gesteld met het oog op de kwalificatie van rolkernen. Eco-Emballages beweert weliswaar dat een dergelijke verwijzing niet nodig is omdat in een uitspraak van een gerecht te Madrid de Spaanse wet is uitgelegd zonder de kwestie voor te leggen aan het Hof van Justitie, doch dat was het geval eenvoudigweg omdat, zoals blijkt uit die uitspraak, geen van de partijen een uitleggingsvraag in verband met het Unierecht had opgeworpen.
- 15 Voor alle partijen in het geding alsmede voor het tribunal de commerce is duidelijk dat voor de beslechting van de zaak ten gronde primair de definitie van „verpakking” in artikel 3 van de richtlijn van 1994, zoals gewijzigd bij de richtlijn van 2004, moet worden uitgelegd. Vast staat dus dat het tribunal de commerce de Paris, alvorens uitspraak te doen over de vorderingen tot betaling, zich noodzakelijkerwijs eerst moet uitspreken over de kwalificatie van rolkernen overeenkomstig artikel 3 van de richtlijn van 1994, zoals gewijzigd bij de richtlijn van 2004.
- 16 De uitlegging van artikel 3 van de richtlijn van 1994 voor de kwalificatie van „rolkern” is niet voor de hand liggend.
- 17 **Ten eerste** verwijst de term verpakking noodzakelijkerwijs, zo niet naar iets wat iets anders omhult, dan toch op zijn minst naar iets aan de buitenkant.
- 18 **Ten tweede** bevat de rolkern niet het product (zoals toiletpapier of keukenrollen). Het beschermt het product evenmin daar het niet gaat om een omhulsel, maar om een intern bestanddeel.
- 19 **Ten derde** waren verschillende autoriteiten in het verleden van mening dat de rolkern geen verpakking was. In 2003 was het Europees Parlement tijdens de parlementaire debatten over de vaststelling van de toekomstige richtlijn van het Europees Parlement en de Raad van 11 februari 2004, tot de slotsom gekomen dat in bijlage I zou worden vermeld dat rolkernen geen verpakking vormden –

overeenkomstig de logica en het gezond verstand, volgens welke een „verpakking” een product moet „verpakken”, wat klaarblijkelijk niet het geval is voor een rolkern.

- 20 De richtlijn van 2013 is slechts een leidraad ter illustratie, die is opgesteld door de Europese Commissie alleen. Geen ander Europees orgaan en geen enkele rechterlijke instantie was tot op heden van mening dat rolkernen verpakkingen waren. De Europese Commissie erkent in haar brief van 26 januari 2008 (stuk Eco-Emballages nr. 7) dat haar standpunt niet de opvatting van de andere organen van de Europese Unie weerspiegelt en dat alleen het Hof van Justitie van de Europese Unie bevoegd is om de richtlijn van 1994, zoals gewijzigd bij de richtlijn van 2004, uit te leggen.
- 21 Tijdens de procedure tot vaststelling van de richtlijn van 2013 heeft noch de Rad noch het Europees Parlement ingestemd met het voorstel van de Commissie. Dat wordt in herinnering gebracht in de considerans van de betwiste richtlijn van 2013.
- 22 Op nationaal niveau is het vraagstuk eveneens op verschillende wijzen geïnterpreteerd:
- 23 ADEME (Agence de l’environnement et de la maîtrise de l’énergie; agentschap voor milieu en energiebeheer) heeft er in verschillende jaarlijkse verslagen over de toepassing van de richtlijn van 1994 – en voor het laatst nog in 2012 – immers steeds aan herinnerd dat rolkernen geen verpakkingen zijn.
- 24 Ten slotte is de vraag binnen Eco-Emballages lange tijd voorwerp van discussies geweest. De door Eco-Emballages overgelegde stukken geven blijk van discussies binnen de instelling tot in 2012.
- 25 De Europese Commissie heeft er in haar reeds genoemde brief van 26 januari 2008 aan herinnerd dat „een juridische uitlegging van de wettelijke regeling van de Unie overeenkomstig het Verdrag tot de uitsluitende bevoegdheid van het Hof van Justitie van de Europese Unie behoort”.
- 26 Andere verweersters hebben aangevoerd dat de noodzaak om de richtlijnen uit te leggen door de verwijzende rechter is erkend in zijn uitspraak van 6 juni 2014. Artikel R.543-43 van het milieuwetboek, waarnaar deze rechter eveneens verwijst, is slechts de letterlijke omzetting van de richtlijn van 1994, zoals gewijzigd bij de richtlijn van 2004.
- 27 In de oorspronkelijke richtlijn van 1994 heeft het begrip „verpakking” in artikel 3 van deze richtlijn een lange definitie. Ondanks de poging tot precisering van deze definitie, is de opname van bepaalde producten als verpakkingen problematisch gebleken.

- 28 De richtlijn van 2004 preciseert: „De definitie van ‚verpakking’ in richtlijn 94/62/EG moet verder worden verduidelijkt door de toevoeging van bepaalde criteria en een bijlage met voorbeelden ter illustratie.”
- 29 Niemand kan betwisten dat de door de Uniewetgever gegeven definitie van „verpakking” ingewikkeld is.
- 30 Paragraaf (i), die is ingevoegd bij de richtlijn van 2004, is belangrijk omdat deze een uitsluiting van het begrip „verpakking” bevat die als volgt is geformuleerd: „tenzij het artikel integraal deel uitmaakt van een product en het nodig is om dat product tijdens zijn levensduur te bevatten, te ondersteunen of te bewaren en alle elementen bedoeld zijn om samen gebruikt, verbruikt of verwijderd te worden”.
- 31 Het begrip „verpakking” verwijst noodzakelijkerwijs naar een voorwerp dat een ander voorwerp omhult of omwikkelt en dat zich dus aan de buitenkant en niet aan de binnenkant van dat voorwerp bevindt.
- 32 Rolkernen zijn nooit unaniem erkend als verpakkingen en het staat dus aan het Hof van Justitie van de Europese Unie om deze handelingen uit te leggen.
- 33 Andere verweersters menen dat artikel 1 van richtlijn 2004/12/EG van 11 februari 2004 heeft uitgesloten dat een artikel dat integraal deel uitmaakt van een product en dat noodzakelijk is om het tijdens zijn levensduur te bevatten, te ondersteunen of te bewaren, en waarvan alle elementen bedoeld zijn om samen gebruikt, verbruikt of verwijderd te worden, verpakking kan vormen. Dat is het geval voor de rolkern.
- 34 Daar de vraag of de in de richtlijnen 94/62/EG en 2004/12/EG gegeven definitie van „verpakking” rolkernen omvat, een vraag van Gemeenschapsrecht is, hebben verweersters logischerwijs het tribunal de commerce verzocht zich tot het Hof van Justitie te wenden om deze vraag vooraf te beslechten.

IV. Beoordeling door het tribunal de commerce de Paris

- 35 Richtlijn 94/62/EG van het Europees Parlement en de Raad van 20 december 1994 betreffende verpakking en verpakkingsafval, geeft in artikel 3 de volgende definitie:

„Verpakking omvat uitsluitend:

- a) verkoop- of primaire verpakking, dat wil zeggen verpakking die zo is ontworpen dat zij voor de eindgebruiker of consument op het verkooppunt een verkoopenheid vormt;
- b) verzamel- of secundaire verpakking, dat wil zeggen verpakking die zo is ontworpen dat zij op het verkooppunt een verzameling van een aantal

verkoopenheden vormt, ongeacht of deze als dusdanig aan de eindgebruiker of consument wordt verkocht, dan wel alleen dient om de rekken op het verkooppunt bij te vullen; deze verpakking kan van het product worden verwijderd zonder dat dit de kenmerken ervan beïnvloedt;

c) verzend- of tertiaire verpakking, dat wil zeggen verpakking die zo is ontworpen dat het verladen en het vervoer van een aantal verkoopenheden of verzamelverpakkingen wordt vergemakkelijkt om fysieke schade door verlading of transport te voorkomen. Weg-, spoor-, scheeps- of vliegtuigcontainers worden niet als verzendverpakking beschouwd”.

- 36 In de overwegingen van richtlijn 2013/2/EU van 7 februari 2013 tot wijziging van bijlage I bij richtlijn 94/62/EG is vermeld:

„(2) Met het oog op de rechtszekerheid en de harmonisering van de interpretatie van de definitie van „verpakking” moet de lijst van de ter illustratie gegeven voorbeelden worden herzien en gewijzigd om gevallen te verduidelijken waarin de grens tussen wat verpakking is en wat niet, onduidelijk blijft. Met deze herziening wordt tegemoetgekomen aan het verzoek van de lidstaten en de marktdeelnemers om de tenuitvoerlegging van de richtlijn te verbeteren en op de interne markt gelijke voorwaarden te creëren.

(3) Richtlijn 94/62/EG moet derhalve dienovereenkomstig worden gewijzigd.”

- 37 Bovendien bepaalt bijlage I bij richtlijn 94/62 voortaan: „Bijlage I - Voorbeelden ter illustratie van de in artikel 3, lid 1, bedoelde criteria - Voorbeelden ter illustratie van criterium i)

[...]

- Rollen, kokers en cilinders waarrond flexibel materiaal is gewikkeld (bijv. kunststoffolie, aluminium, papier), met uitzondering van rollen, kokers en cilinders die zijn bedoeld als onderdelen van productieapparaten en niet worden gebruikt om een product als verkoopenheid te presenteren

- 38 Richtlijn 2004/12/EG tot wijziging van richtlijn 94/62/EG bepaalt:

„Aan artikel 3, punt 1 worden de volgende alinea's toegevoegd:

„De definitie van „verpakking” is verder gebaseerd op de onderstaande criteria. De artikelen in bijlage I zijn voorbeelden ter illustratie van de toepassing van deze criteria:

i) Artikelen worden als verpakking beschouwd indien zij aan de bovenstaande definitie voldoen, ongeacht andere functies die de verpakking ook kan vervullen, tenzij het artikel integraal deel uitmaakt van een product en het nodig is om dat

product tijdens zijn levensduur te bevatten, te ondersteunen of te bewaren en alle elementen bedoeld zijn om samen gebruikt, verbruikt of verwijderd te worden.

ii) Artikelen die ontworpen en bedoeld zijn om op het verkooppunt te worden gevuld alsmede wegwerpartikelen die in gevulde toestand worden verkocht of die ontworpen en bedoeld zijn om op het verkooppunt te worden gevuld, worden als verpakking beschouwd, mits zij een verpakkingsfunctie hebben.

iii) De componenten van een verpakking en de bijbehorende in de verpakking verwerkte elementen worden beschouwd als deel van de verpakking waarin ze verwerkt zijn. De bijbehorende elementen die aan een product hangen of bevestigd zijn en die een verpakkingsfunctie hebben, worden als verpakking beschouwd, tenzij zij integraal deel uitmaken van dit product en alle elementen bedoeld zijn om samen verbruikt of verwijderd te worden.

De Commissie bestudeert indien passend, in overeenstemming met de procedure van artikel 21, de voorbeelden ter illustratie van de definitie van verpakking in bijlage I en herziert deze waar nodig. De volgende artikelen worden prioritair behandeld: CD- en videodoosjes, bloempotten, buizen en rollen die met buigbaar materiaal omwikkeld zijn, papier waarop zelfklevende etiketten zitten, en inpakpapier’.”

- 39 Bijlage I bij deze richtlijn, „Voorbeelden ter illustratie van de criteria met betrekking tot artikel 3, punt 1”, noemt geen voorbeelden van rolkernen als verpakking.
- 40 Richtlijn 2004/12/EG vermeldt in haar bijlage niet „Rollen, kokers en cilinders waarrond flexibel materiaal is gewikkeld” als voorbeeld van verpakking, zoals wel het geval is in richtlijn 2013/2/EU, die enkel bijlage I wijzigt, welke bijlage slechts ter illustratie dient, door de Commissie alléén is geformuleerd en niet de definitieve aard van de artikelen van een richtlijn heeft. De algemene definitie van „verpakking” is bij richtlijn 2013/2/EU niet gewijzigd.
- 41 Op nationaal niveau bestaat er discussie over de kwalificatie van „rolkern” als verpakking. Er bestaat geen vaste rechtspraak daarover. De verklaringen van verschillende Franse instanties zijn soms dubbelzinnig in hun opvattingen over de kwalificatie van „verpakking” voor rolkernen.
- 42 Bijgevolg, en rekening gehouden met het economische belang dat de kwalificatie van „rolkern” als verpakking vertegenwoordigt, met de complexiteit van de uitlegging van de Europese richtlijnen, is de verwijzende rechter van oordeel dat het, voor een goede rechtspleging, noodzakelijk is zich tot de bevoegde rechterlijke instantie te wenden opdat die instantie deze vraag vooraf beslecht, waartoe artikel 267 VWEU hem de bevoegdheid verleent, door het Hof van Justitie van de Europese Unie te verzoeken om een prejudiciële beslissing over de hieronder geformuleerde vraag, en schorst hij de behandeling van de onderhavige zaak ten gronde.

V. Prejudiciële vraag

- 43 Bijgevolg legt het tribunal de commerce de Paris het Hof van Justitie van de Europese Unie de volgende prejudiciële vraag voor:

„Omvat het begrip ‚verpakking’ zoals gedefinieerd in artikel 3 van richtlijn 94/62/EG, zoals gewijzigd bij richtlijn 2004/12/EG, rolkernen (rollen, kokers en cilinders) waarrond flexibele producten zijn gewikkeld, zoals papier, kunststoffolie, die aan de consument worden verkocht?”